

Motion till riksdagen

1988/89:N306

av Viola Claesson m.fl. (vpk)

Tekoindustrins framtid

Vpk ställer inte upp på Textilimportörernas och nyliberalernas kampanj mot en inhemsk tekoproduktion. Deras propaganda är falsk och har under åren delvis avslöjat sig själv.

Den agitation som går ut på att barnfamiljerna skulle komma att tjäna på en helt "fri" tekohandel anförde tidigare att en familj kunde tjäna upp till 4 000 kr. om regleringarna togs bort. I dag har importörerna visat betydligt blygsammare siffror. Förmodligen beror detta på att regeringen redan anpassat sig till högerns handelspolitiska linje.

Genom åren har den dominerande tekopolitiken i Sverige haft starka inslag av politiskt dubbelspråk – målet med en 30-procentig självförsörjning har det ena året varit vallöfte och följande år tagits tillbaka. Vi vill påminna om att det blev upprorsstämning bland beklädnadsarbetarna i tekokrisens Sjuhäradsbygd, när den dåvarande borgerliga regeringen öppet vågade flagga för att målet om självförsörjning skulle tas bort. Under några år intog s-regeringen en avvaktande och passiv hållning i tekopolitiken.

Den socialdemokratiska ekonomen Carl Hamilton har under hela 80-talets tekodebatt varit vapendragare åt de offensiva Textilimportörerna. Deras arbete har gett frukt – den socialdemokratiska regeringen anpassar sig i koalition med m och fp i riksdagen. Förebudet kom redan 1985, då kommerskollegium i en enkät ställde den provokativa frågan "Vilka skäl finns att i längden bibehålla en tekoindustri i Sverige?"

Det finns många skäl att bibehålla och stärka svensk teko

Tekoindustrin är en kvinnodominerad bransch.

Teko är den enda industribransch där det finns fler kvinnor än män. Sjuhäradsbygden i Älvsborgs län är fortfarande starkt beroende av sin textila produktion och konfektion. Andelen förvärvsarbetande kvinnor har inom Sjuhäradsbygden alltid tillhört de högsta i landet. Nästan hälften av alla kvinnor i länet som 1980 var anställda inom industrin var anställda inom teko. Kvinnorna i Sjuhärad, men även på övriga berörda orter, kommer att drabbas särskilt hårt om tekoproduktionen minskar ytterligare.

Vpk vill i sammanhanget peka på vissa förhållanden som rör Sverige, textil- och konfektionsindustrin samt den internationella handeln (se vidare vpk:s partimotion från januari 1986, N 303!):

- Av alla nationer har Sverige den största importen per capita av kläder från såväl industriländer som länder i tredje världen.

- Importen har fördelats om till flera "nya" s.k. lågprisländer som har extremt låga löner. Det är väl känt bland tekoarbetarna och deras fackliga organisation att importörerna inte drar sig för att ta hem varor från fabriker där man använder barn i arbete som liknar slaveri.
- Hela regioner och många kommuner har haft sina flesta industrijobb inom tekoföretag. Tillgänglig statistik visar att det ännu finns 650 tekoföretag kvar, varav de flesta finns i Sjuhäradsbygden - men de finns i 150 av landets kommuner.
- Tekoindustrin har vidgat sitt produktionsområde med nya material och artiklar som även försörjer annan industri med insatsvaror.

Vpk anser att det gäller att stimulera svensk produktion och yrkeskunns- de genom en bättre fungerande offentlig upphandling på tekoområdet. Med ett bevarat yrkeskunnande och med nya idéer kan man också möta de förväntningar som finns hos alla de konsumenter som t.ex. ställer kvalitets- krav på bra och snygga arbetskläder.

Från de senaste åren finns det en rad dystra exempel på hur missriktad den statliga upphandlingens kortsiktiga syn fungerar i verkligheten. I Sverige finns det t.ex. inga regler som ålägger statliga myndigheter att undersöka om det förekommer barnarbete i de länder som exporterar till staten.

* Vpk upprepar kravet om social- och miljöklausuler. Det kan ske genom två åtgärder:

- a) regler som avgör vilka normer som skall gälla vid bl.a. statlig upphand- ling
- b) långsiktiga avtal med producentländer där man inarbetar en social- och miljöklausul för att främja såväl de svenska konsumenterna som utvecklingsländerna.

Stöd till den inhemska tekoindustrin

Regeringen föreslår att stödet till teko skall försvinna samt att alla importrestriktioner skall upphöra.

Om regeringens förslag verkställs innebär det utslagning av ytterligare företag och anställda. Det innebär dessutom att ett antal utvecklingsländer kan komma till skada. Dessa länder garanteras med nuvarande system en viss export till Sverige men kommer vid en omläggning av den svenska handelspolitiken att få svårt att hävda sig i konkurrensen. Vpk menar att länder som lever upp till bestämmelserna i en klausul bör få större möjligheter att handla med Sverige.

- * Vpk anser att tillverkningen av kläder, skor och textilier skall behandlas som en viktig basproduktion av betydelse för hela samhället. Inhemsk tekotillverkning minskar Sveriges sårbarhet.
- * Vpk anser att kvinnornas situation på arbetsmarknaden måste stärkas i stället för att försämrats genom nedlagd tekoproduktion.
- * Vpk föreslår fortsatt stöd åt tekoindustrin. Vi anser att det behövs ett strategiskt program. med en offensiv inriktning, där stödformen skall främja investeringar i och kunskap om ny teknik, stimulera till ökad export av svenska produkter samt ta hänsyn till utbildningsbehovet.
- * Vpk föreslår att programmet särskilt uppmärksammar de speciella pro- blem och möjligheter som hör till de mindre företagen.

Hemställan

Mot. 1988/89

N306

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att inhemsk tekoproduktion är en viktig basproduktion som måste bevaras och utvecklas.

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till begränsning av tekoimporten på grundval av en socialklausul.

3. att riksdagen hos regeringen hemställer om ett stödprogram för svensk tekoproduktion med den inriktning som föreslås ovan.

Stockholm den 25 januari 1989

Viola Claesson (vpk)

Hans Petersson (vpk)

Paul Lestander (vpk)

Maggi Mikaelsson (vpk)

Karl-Erik Persson (vpk)